

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА БЕЗПЕКОЮ ПРОДУКЦІЇ

LICENSING AS MEANS OF QUALITY AND BY SAFETY OF PRODUCTS

І.В.Левченко

Сумський національний аграрний університет

Анотація. Загальним і основним у сфері виробництва продукції є якість продукції. Дослідження показали, що визначальною умовою для довгострокового освоєння ринків збуту є висока якість і безпека продукції.

Ключові слова: сертифікація, ліцензування, продукція, якість, ринок збуту.

Аннотация. Общими и основными в отрасли производства продукции является ее качество. Исследования показали, что определяющими условиями для длительного освоения рынка сбыта это высокое качество и безопасность продукции.

Ключевые слова: сертификация, лицензирование, продукция, качество, рынок сбыта.

Annotation. General and basic in the field of the production of goods there is quality of products. Researches showed that a qualificatory condition for the longterm mastering of markets of sale are high quality and safety of products.

Keywords: certification, licensing, products, quality, the market of the research sale.

Вступ. Управління якістю продукції охоплює частину функцій управління. Воно спрямоване на досягнення мети в забезпеченні безпеки та якості. Метою якості в галузях - це передбачення умов на підприємстві в яких можливо контролювати якість і безпеку, а при необхідності регулювати. Це дасть змогу забезпечувати відповідність прийнятним вимогам.

Актуальність. Розвиток підприємств сьогодні вимагає ретельного контролю якості продукції. Це дасть змогу підприємцям дотримуватись норм у виробництві продукції, а також в подальшому нести відповідальність за безпеку і надійність виробленої продукції на ринку збуту.

Висока якість продукції передбачає дві передумови існування – це довгостроковий ринок збуту і прибуток від реалізованої продукції. Але продукція повинна бути максимально безпечна. Дослідження встановили, що якісна продукція приносить до 40% прибутків і більше на інвестований капітал на відміну від низькоякісної.

Наступним, але не менш головним напрямком діяльності підприємства є управління поліпшенням якості. Концепція всебічного управління якістю стає керівним інструментом менеджменту підприємства. Політикою і стратегією підприємства повинна бути якість і безпека на протязі всього життєвого циклу продукції. Всебічне управління якістю передбачає 4 стратегії:

головна роль керівництва в управлінні якістю;

навчання якості і безпечним процесам на виробництві, залучення до управління, мотивація та вивчення інтересів співробітників;

орієнтація на інтереси споживачів, підвищення продуктивності праці; розробка програм з метою постійного поліпшення якості і безпеки і оцінка результатів.

Одним із факторів спрямованих на регулювання якості продукції являється сертифікація, яка сьогодні стала обов'язковою. Вона розглядається як офіційне підтвердження якості і в значній мірі визначає конкурентоспроможність продукції, і відповідно, розвиток виробництва, його рентабельність та ефективність.

Велике значення сертифікація має для виробництва виробника продукції, що забезпечує на стадії виробництва відповідний рівень якості і займається підготовкою до сертифікації відповідності результатів своєї праці.

Сьогодні сертифікація дає змогу постійно тримати під контролем якість продукції. У 2000 році був прийнятий Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», який визначив питання у сфері ліцензування, відповідність суб'єктів господарської діяльності та органів ліцензування за порушення законодавства у сфері ліцензування.

Згідно ДСТУ 3413-96. Порядок проведення сертифікації продукції встановлюється застосуванням процедури ліцензування на продукцію.

За позитивними результатами сертифікації на серійно вироблену продукцію між органом із сертифікації та виробником складається ліцензійна угода, в якій встановлюється порядок надання ліцензій на право застосування сертифіката відповідності та маркування. Знаком відповідності кожної одиниці продукції зазначеної в сертифікаті і виготовленої виробником протягом терміну ліцензійної угоди.

Ліцензійна угода передбачає обов'язки ліцензіата, а саме:
виконання усіх умов сертифікації продукції в системі УкрСЕПРО;

забезпечення відповідності випущеної та поставленої продукції усім вимогам нормативних документів на продукцію, яка зазначена в сертифікаті відповідності, а також зразкам, що пройшли з метою сертифікації;

забезпечити безперешкодний доступ уповноваженим представникам органів сертифікації продукції до усіх ділянок виробництва продукції;

обстеження виробництва для встановлення відповідності фактичного стану виробництва вимогам документації, підтвердження можливості підприємства виготовляти продукцію відповідно до вимог чинних нормативних документів;

вести облік усіх рекламаций-претензій на сертифіковану продукцію та негайно реагувати на них.

Детальні вимоги з питань організації робіт зі стандартизації наведені у ДСТУ 1.0:2003. Національна стандартизація. Основні положення та ДСТУ 1.2.:2003. Національна стандартизація. Інформацію про державні і міжнародні стандарти; стандарти інших країн; державні класифікатори; органи з питань сертифікації; довідкові дані різного практичного призначення забезпечує ДКТРСП України. До ДКТРСП України належать науково-дослідні інститути, приладобудівні заводи, територіальні центри, навчальні заклади. ДКТРСП України координує діяльність 118 технічних комітетів із стандартизації; 134 органи із сертифікації продукції, систем якості та послуг; 600 випробувальних центрів.

Нормативною базою державної системи стандартизації є: державні стандарти; галузеві стандарти; стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок; технічні умови; стандарти підприємств. За відсутності державних стандартів чи в разі необхідності встановлення вимог, які доповнюють вимоги державних стандартів, розробляються галузеві стандарти на продукцію.

Державний нагляд за додержанням стандартів норм і правил здійснює ДКТРСП України та його територіальні органи. Об'єктами державного нагляду є: продукція виробничо-технічного призначення; товари народного споживання; продукція тваринництва, рослинництва, продукти харчування; імпортна продукція на відповідність чинним в Україні нормативним документам; продукція експортна – на відповідність нормативним документам; різні виробництва - на відповідність установленим вимогам щодо сертифікації продукції.

Відповідальність за відповідність нормативних документів із стандартизації вимогам чинного законодавства, а також їх науково-технічний рівень несуть розробники, організації та установи, які провели їх експертизу, і органи, підприємства, установи, організації та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності, що затвердили ці документи.

Порядок розроблення, узгодження, затвердження, розповсюдження, перевірки, перегляду, зміни та скасування стандартів регламентовано:

для державних стандартів – ДСТУ 1.2:2003

для технічних умов – ДСТУ 1.3:2004

для стандартів організацій, підприємств – ДСТУ 1.5:2004

для галузевих стандартів – органом, до сфери управління якого входять підприємства, установи, організації, на які поширюється дія стандарту;

для стандартів науково-технічних та інженерних товариств – їхніми статутними органами;

для міжнародних і регіональних стандартів – ДСТУ 1.7-2001
для державних класифікаторів - ДСТУ 1.10.

Для постійного контролю за якістю продукції, що пройшла сертифікацію, ліцензійною угодою передбачається проведення технічного нагляду за виробництвом сертифікованої продукції представниками органів з сертифікації, територіальних центрів стандартизації, метрології та сертифікації інших організацій.

При виявленні будь-яких порушень умов, що передбачаються в ліцензії, її дія та дія сертифікату припиняється.

Такі вимоги до виробника продукції являється визначальними факторами, що дають змогу проводити управління якістю продукції на всіх життєвих циклах.

Атестація виробництва дає змогу оцінити технічні можливості підприємства-виробника, забезпечити стабільний випуск продукції згідно відповідності нормативним документам.

Таким чином, найвагомішим критерієм є сертифікація системи якості, так як вона охоплює весь обсяг робіт, що включає питання пов'язані з обстеженням виробництва і його атестацію.

Для прикладу можна взяти молочну продукцію ДП «Аромат» Філія «Сумський молокозавод» за своєю якістю займає одне з найкращих місць серед аналогічних підприємств України. Підприємство є активним учасником продуктивних виставок області. На протязі останніх десяти років продукція підприємства отримує високі нагороди за якісну молочну продукцію.

За результатами тестування дванадцяти торгових марок України, що проведене суспільною організацією «науково-дослідний центр незалежних споживчих експертиз «Тест» сирки глазуровані торгової марки «Добряна» нагороджені оцінкою «Відмінно».

Впровадження системи конкурсів з якості стає позитивним фактором, що стимулює виробника до застосування міжнародних систем по управлінні якістю продукції.

Таким чином, всі аспекти сучасного виробництва необхідно враховувати. Також слід відмітити, що на рівні з іншими чинниками, ліцензування продукції, проведення технічного нагляду і складання ліцензійної угоди – є один з важливих ринкових факторів управління якістю продукції для виходу на європейський ринок збуту. Саме чіткі умови спланованої виробничої діяльності, постанови управлінських завдань, використання сучасних систем управління якістю, застосування сертифікації продукції як невід'ємної умови існування підприємства на сучасному ринку.

Висновок. Тези розкривають погляд на сучасний стан виробництва продукції та ринок збуту з перспективою виходу сучасних виробників на європейський ринок. Слід наголосити на те, що ліцензування продукції являє собою важливий ринковий фактор, який в подальшому і сьогодні є регулятором умов існування підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

- Полікарпов У.С., Доманцевич. Сертифікація товарів і послуг. Літра, 2000. – 480 с.
- Н.О.Сорокіна. Роль ліцензування в управлінні якістю продукції. //Вісник СНАУ, вип.. 9-10. 2005. Серія «Тваринництво».
- Тарасова В.В., Малиновський А.С. / Метрологія, стандартизація і сертифікація. Підручник.
Київ – 2006.- 262 с.
- Фомичев С.К. Основы управления качества, К., Наукова думка, 2000. – 320с.